

Το θέατρο βρίσκεται στα λεγόμενα και όχι στα δρώμενα

«Όνορ» της Τζοάννας Μάρει Σμιθ από το Θέατρο Διόνυσος

Μετάφραση: Ερρίκος Μπελιές
Σκηνοθεσία: Στέφανος Κοτσίκος
Σκηνικά-κοστούμια: Έλενα Κατσούρη
Φωτισμοί: Γιώργος Λάζογλου
Μουσική επιμέλεια: Στέφανος Κοτσίκος
Παίζουν: Χρήστος Γιάγκου, Ελίζα Πατσαλίδου, Έλενα Παπαδοπούλου, Ρένα Ξενοφώντος

Είναι εμφανές ότι το κείμενο της Τζοάννας Μάρει Σμιθ γοήτευσε το θίασο του Θεάτρου Διόνυσος. Η τετραμελής ομάδα παίζει με πίστη και αφοσίωση στο Λόγο του έργου. Επειδή το έργο της Μάρει Σμιθ είναι πρωτίστως ο λόγος (η αφαίρεση του Λ κεφαλαίου είναι συνειδητή), και πηγαίνοντας κόντρα στη λαμπρή πορεία που διέγραψε το έργο «Όνορ» (παρουσιάστηκε σε 30 χώρες, παίχτηκε στο Μπρόντγουεϊ, στο Βασιλικό Θέατρο του Λονδίνου, κλπ.) θα έλεγα ότι το έργο είναι... λόγια. Σε μεγάλη ποσότητα... Με ατάκες που φιλοδοξούν να αποσπάσουν χειροκρότημα η κάθε μια για δικό της λογαριασμό... Με χειμαρρώδη ορμή, με επιθετικότητα όχι μόνο του ενός προσώπου προς το άλλο, με επιθετικότητα προς το θεατή... Λόγια που σκοπό έχουν να αποσπάσουν την ιστορία ενός ζευγαριού με εικοσιπεντάχρονη θητεία και μιας νεαρής εισβολέα που το διασπάει, από το μπανάλ στερεότυπο επίπεδο και να την αναγάγουν σ' ένα άλλο, υπαρξιακά και ψυχολογικά υψηλότερο...

Το καλό είναι ότι ο σκηνοθέτης Στέφανος Κοτσίκος δεν ψάχνει στο κείμενο της Μάρει Σμιθ κάτι περισσότερο απ' ό,τι αυτό μπορεί να δώσει. Αντιλαμβάνεται ότι η ύλη που έχει μπροστά του είναι... λεκτική, και δεν απαιτεί από τους ηθοποιούς του ούτε κίνηση, ούτε καν ένταξη του λόγου μέσα σ' ένα ρεαλιστικό περιβάλλον. Θέλω να πω ότι οι ηθοποιοί του δεν αναγκάζονται να αποσπάσουν την προσοχή τους από την κυρίως εργασία τους, η οποία είναι να κατευθύνουν με δύναμη και ταχύτητα τα λόγια των προσώπων που ενσαρκώνουν προς τα αντίπαλα πρόσωπα σε κάθε σκηνή - μονομαχία. Στη σκηνή δεν στήνεται εσωτερικό κάποιο σπιτιού, το σκηνικό της Έλενας Κατσούρη παραπέμπει σε τεχνητό περιβάλλον τηλεοπτικού debate, αλλά με επικίνδυνη κλίση των επιφανειών. Οι ηθοποιοί δεν παριστάνουν την καθημερινότητα, δεν βοηθούν τον εαυτό τους, π.χ., πίνοντας ή καπνίζοντας στη σκηνή. Μόνο μιλάνε. Σχεδιάζουν ζευγάρια και μόνο γι' αυτό μετακινούνται από τη μια στην άλλη

Ο σκηνοθέτης Στέφανος Κοτσίκος δεν ψάχνει στο κείμενο της Μάρει Σμιθ κάτι περισσότερο απ' ό,τι αυτό μπορεί να δώσει. Αντιλαμβάνεται ότι η ύλη που έχει μπροστά του είναι... λεκτική, και δεν απαιτεί από τους ηθοποιούς του ούτε κίνηση, ούτε καν ένταξη του λόγου μέσα σ' ένα ρεαλιστικό περιβάλλον.

από τις τέσσερις σχηματικές καρέκλες. Ενώ το εν δράσει ζευγάρι βρίσκεται σε κατάσταση λεκτικού αγώνα, οι άλλοι δύο είναι εκτός δράσης - όποιος δε μιλάει, δεν υπάρχει. Και το κοινό ακούει έντονα, μη χάσει ατάκα, επειδή το θέατρο που παίζεται μπροστά του βρίσκεται στα λεγόμενα και όχι στα δρώμενα. Και αναγνωρίζει στους ηθοποιούς ότι πράγματι έχουν κατακτήσει το κείμενο των ρόλων τους, έχουν δουλέψει τις αποχρώσεις της κάθε ατάκας.

Τι άλλο μπορούσαν να κάνουν σ' ένα κείμενο τόσο αυτάρεσκα βερμπαλιστικό; Θα μπορούσαν να δουλέψουν περισσότερο τις Μορφές που παριστάνουν. Εδώ το κεφαλαίο Μ το χρειάζομαι. Μορφές στην ολότητά τους, ανάγλυφους τύπους ανθρώπων, ανθρώπων που έχουν υπόσταση και εκτός λόγου, έτσι ώστε το σχήμα του έργου να βγαίνει πιο ... σαρκώδες.

Πιστεύω ότι περισσότερο πλησιάζει στο πιο πάνω ζητούμενο η Ελίζα Πατσαλίδου, επειδή η μορφή της Κλώντιας που βλέπουμε στη σκηνή, μοιάζει μ' εκείνη που σκιαγραφείται με τα δικά της, όπως και των άλλων γι' αυτήν, λόγια. Νέα, φιλόδοξη, πνευματικά αχόρταγη, μείγμα αλαζονείας και συμπλεγμάτων, η πιο αιχμηρή πλευρά του τριγώνου. Ο Τζωρτζ του Χρήστος Γιάγκου, ο Τζωρτζ που βλέπουμε, το υπογραμμίζω, δε κα-

ταλαμβάνει όλο το περίγραμμα του ρόλου όπως το ακούμε στο λόγο του έργου, εκείνο της πνευματικά και ηθικά λαμπερής και επιβλητικής φιγούρας που γοήτευσε κάποτε την Όνορ και γοητεύει τώρα την Κλώντια.

Η Έλενα Παπαδοπούλου παίζει με μεγάλη συναισθηματική φόρτιση, επενδύει στο ρόλο της, αλλά ο ρόλος της Όνορ είναι επικίνδυνα (για την ηθοποιό) εξιδανικευμένος από τη συγγραφέα, ανεβασμένος στα ύψη της αξιοπρέπειας και της ηθικής ανωτερότητας, έτσι που δύσκολα ενσαρκώνεται. Πιστεύω ότι η ηθοποιός αποδίδει πολύ καλά την απλή ανθρώπινη πλευρά του τριγώνου, εκείνη της γυναίκας που αγάπησε, και θυσιάστηκε, και αδικήθηκε, και επιβίωσε.

Ο ρόλος της Σόφι, της κόρης του ζευγαριού, είναι κατά κάποιο τρόπο «επιπρόσθετος», εκτός του κυρίως σχήματος του έργου. Η νεαρή Ρένα Ξενοφώντος τον παίζει με ειλικρινή συναισθηματικότητα.

NONA ΜΟΛΕΣΚΗ